

Handledning till den lättlästa

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Lättläst

Studieförbundet Vuxenskolan 2008

Projektledare: Eva Ekengren SV Förbundskansliet

Författare: Kitte Arvidsson

Form: Tom Weegar

Häftet laddas hem från SV-nätet

Innehåll

Om handledningen och om hur ni kan arbeta	3
<u>Träff 1</u>	9
<u>Träff 2</u>	10
<u>Träff 3</u>	12
<u>Träff 4</u>	13
<u>Träff 5</u>	14
<u>Träff 6</u>	15
<u>Träff 7</u>	16
<u>Träff 8</u>	18
<u>Träff 9</u>	19
<u>Träff 10</u>	20
<u>Träff 11</u>	21
<u>Träff 12</u>	22
<u>Träff 13</u>	24
<u>Träff 14</u>	25
<u>Träff 15</u>	26

Om handledningen och om hur ni kan arbeta

Den här handledningen ger råd och tips på hur ni i en studiecirkel kan lära er mer om FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Handledningen handlar om artiklarna 1-30.

Ni kommer att diskutera de olika rättigheterna och fundera på om vi har de rättigheterna i Sverige.

Under Påverka finns förslag på sådant som ni kanske vill ändra på så att det blir bättre. Då kan ni ringa eller skriva till dem som har ansvar eller arbeta med frågan i er handikappförening.

Under Bjud in finns förslag på vilka slags personer ni kan bjuda och som kan berätta något för er.

Under Läs finns förslag på hemsidor med information om de olika ämnena och förslag på böcker att läsa.

Den här handledningen är indelad i 15 olika träffar med olika teman. Det är mycket att läsa och diskutera i konventionen men ni kan själva välja att läsa och diskutera det som ni är intresserade av och göra en egen plan för er studiecirkel.

Här är innehållet i träffarna

Det kan bli färre träffar om ni väljer bort några ämnen, men första och sista träffen är nödvändiga för att det ska bli en bra cirkel.

1.

Hur ska vi arbeta?

Inledningen i den här handledningen

Om konventionen.

Vad är FN?

Andra lagar och regler

Vad är funktionshinder?

2.

Viktiga ord.

Regler för allt i konventionen

Det här lovar staterna att göra

3.

Kvinnor med funktionsnedsättning

Barn med funktionsnedsättning

Kunskap om funktionsnedsättning

4.

Tillgänglighet

5.

Domstolar

Frihet

6.

Att bli grymt behandlad

Våld

7.

Rätt att välja var man ska bo

och vara medborgare

Att kunna röra sig

8.

Rätt att säga och tycka vad man vill

Privatliv

Respekt för hem och familj

9.

Utbildning

10.

Hälsa

Habilitering och rehabilitering

11.

Arbete

12.

Ett bra liv och trygghet

13.

Att vara med i politiken

14.

Kultur, fritid och idrott

15.

Sista träffen

Vad är en studiecirkel?

Ni lär er om konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i en studiecirkel med en ledare som hjälper er.

I en studiecirkel träffas ni för att lära er något som ni är intresserade av.

Ni träffas en bestämd tid och dag.

I en studiecirkel hjälper ni varandra genom att berätta om vad ni kan och har varit med om.

Det här är Studieförbundet Vuxenskolan:

Studieförbundet Vuxenskolan ordnar den här studiecirkeln.

Studieförbundet Vuxenskolan är en förening och kallas SV.

Medlemmar och styrelser i andra föreningar är också med och bestämmer i SV.

SV är inte ett företag som ska tjäna pengar.

SV lyder inte något parti eller någon särskild tro.

SV ordnar studiecirklar och kultur för att människor ska kunna lära sig och utvecklas.

Mer information om SV

får du från hemsidan www.sv.se

Du kan skriva till SV på info@sv.se

Det här tror SV på

SV tycker att alla människor är lika mycket värda och ska ha samma rättigheter.

SV tror att människor själva tillsammans med andra människor kan ändra sina liv.

SV tror på en värld där alla tänker på att samhället ska fungera för alla människor och att det som finns på jorden ska räcka till alla, nu och i framtiden.

SV tror att vi får mer demokrati om människor kan bestämma mer om sina liv.

SV arbetar överallt i landet för att kultur och föreningar ska bli bättre och utvecklas.

Material ni behöver i cirkeln:

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Lättläst

Ladda ner den och skriv ut den från
<http://regeringen.se/sb/d/108/a/101911>
eller från www.lattlast.se
under Lättläst-tjänsten / material att ladda ner.

Nyhetstidningen 8 SIDOR

Nyhetstidningen 8 SIDOR är en lättläst nyhetstidning
som kommer en gång i veckan.
Läs den på www.lattlast.se
under 8 SIDOR
eller prenumerera på den.

Hemsidor

Förslag på hemsidor
finns i den här handledningen.
På hemsidans startsida står det Lättläst överst
eller i kanten.
Om ni klickar på det
kommer ni fram till den lättlästa informationen.

Cirkelledaren kan skriva ut den information
ni är intresserade av.

Träff 1

Hur ska vi arbeta?

Inledningen i konventionen

Läs och diskutera de första sidorna i den här handledningen

om hur ni kan arbeta.

Gör en plan för vad ni ska arbeta med i cirkeln och hur ni ska arbeta.

Bestäm regler ni vill ha för cirkeln.

Om konventionen

Läs om vad konventionen är och hur den kom till.

Vill ni veta mer om FN?

Titta längst ner på sista sidan på nyhetstidningen 8 SIDOR

Där finns ett lösenord.

Gå in på www.lattlast.se

Gå vidare till 8 SIDOR

Klicka på Bonuswebben

och skriv in lösenordet.

Där hittar ni information om FN, länder i världen och mycket annat.

Andra lagar och regler

Det finns många andra lagar och regler som ger rättigheter,

till exempel Barnkonventionen

och De mänskliga rättigheterna.

De finns att ladda ner på www.lattlast.se
under Lättlästtjänsten/material att ladda ner.
Där finns också LSS, Socialtjänstlagen
och Från patient till medborgare,
som är regeringens plan för handikappolitiken.

Diskutera

Vad är funktionshinder?

I konventionen står det att en persons funktionshinder
beror på hur allt är omkring en person.

Har ni exempel på hur ni
eller någon annan blir mindre funktionshindrad
om samhället ändrar något?

Finns det något som skulle kunna göra att
ni eller någon ni känner blir mindre funktionshindrade?

Det står i konventionen

att personer med funktionsnedsättning behövs.

Stämmer det?

På vilket sätt kan de behövas?

Påverka

Finns det något som skulle kunna göra
att människor blir mindre funktionshindrade?

Tala med dem som har ansvar för det
eller arbeta med det i er handikappförening.

Träff 2

Artikel 1, 2, 3 och 4

På den här träffen lär vi oss
vad viktiga ord i konventionen betyder
vilka regler som gäller i konventionen
och vad staterna lovar att göra.

Diskutera

Vad betyder orden?

Gå igenom orden i artikel 2.

Känner ni igen dem? Använder ni de orden?

Regler för konventionen

I artikel 3 står regler

som gäller för allt i konventionen.

Hur tycker ni att de stämmer med

hur det är i Sverige?

Känner ni att något inte stämmer med

hur människor har det i sina liv?

Blir de alltid visade respekt?

Blir de inte diskriminerade?

Är de med i samhället?

Har de samma möjligheter som andra?

Påverka

Vill ni ändra på något?

Tala med dem som har ansvar för det

eller arbeta med frågan i er handikappförening.

Diskutera

Det här lovar staterna att göra

I artikel 4 står det vad staterna lovar att göra.

Vad tycker ni är viktigast att staterna gör?

Är det att ändra lagar?

Är det att se till

att det finns forskning om hjälpmedel?

Är det att informera om stöd och hjälpmedel?

Är det att samarbeta

med handikappförbunden?

Är det att personal får utbildning

om den här konventionen?

Träff 3

Artikel 6, 7 och 8

På den här träffen kommer ni att diskutera kvinnor med funktionsnedsättning, barn med funktionsnedsättning och om kunskap om funktionsnedsättning.

Diskutera

Kvinnor med funktionsnedsättning

Tycker ni att kvinnor behandlas sämre än män?
Har ni varit med om det själva?

Läs

På Jämställdhetsombudsmannens hemsida finns lättläst information om Jämo och om diskriminering. Jämo arbetar också för kvinnor med funktionsnedsättning. Adressen är www.jamombud.se

Diskutera

Barn med funktionsnedsättning

I artikel 7 står det att barnen själva ska kunna tala om hur de vill ha det. Tycker ni att barn får göra det?
Fick ni göra det när ni var barn?

Kan barn med funktionsnedsättning

Leva som andra barn? När kan de inte det?

Läs

På Barnombudsmannens hemsida finns lättläst information om Barnombudsmannen och Barnkonventionen. Barnombudsmannen arbetar också för barn med funktionsnedsättning. Adressen är www.bo.se

Diskutera:

Kunskap om hur personer med funktionsnedsättning lever.

Vad menas med människors gamla och felaktiga åsikter om funktionsnedsättning?

Har ni hört sådana åsikter någon gång?

Hur tycker ni att tidningar och tv berättar om funktionsnedsättning?
Stämmer det med hur det är i verkligheten?

Vad vet människor om funktionsnedsättning?
Vet de att personer med funktionsnedsättning kan göra mycket?

Träff 4

Artikel 9

Den här träffen handlar om tillgänglighet.
Där står vad som menas med tillgänglighet och allt som ska vara tillgängligt.

Diskutera

Detta ska vara tillgängligt

Läs igenom punkterna om vad som ska vara tillgängligt.

Vad tycker ni inte är tillgängligt?

Vad är viktigast för er?

Är det husen, skolorna, information, service, ny teknik eller något annat?

Påverka

Finns det något ni tycker behöver bli mer tillgängligt och som kanske är lätt att ändra på?

Tala om det för dem som har ansvar eller arbeta med det i er handikappförening.

Läs

Myndigheten Handisam arbetar med tillgänglighet.

På deras hemsida finns mycket lättläst information

om arbetet med att göra allt tillgängligt.

Här finns också boken Riv hindren

med regler för tillgänglighet.

Den finns lättläst.

Adressen är www.handisam.se

Träff 5

Artikel 10,11, 12, 13 och 14

Diskutera

Stöd och hjälp i domstol

Personer med funktionsnedsättning

ska få det stöd de behöver i en domstol.

Vilket slags stöd kan de behöva?

Läs

På Domstolsverkets hemsida finns lättläst information
om hur domstolarna arbetar i Sverige.

Adressen är www.dom.se

Polisen

Har polisen utbildning

om personer med funktionsnedsättning?

Har ni märkt vilka kunskaper de har

om funktionsnedsättning?

Läs

På polisens hemsida finns mycket lättläst information
om hur polisen arbetar och om vilken hjälp

ni kan få av polisen.

Adressen är www.polisen.se

Diskutera

Personer med funktionsnedsättning ska kunna låna pengar, ärva och äga som andra

Har ni lånat pengar av en bank och hur gick det?
Behöver ni hjälp med att sköta er ekonomi?

Förlora sin frihet

En person ska inte förlora sin frihet för att den har en funktionsnedsättning. Tror ni att det händer i Sverige eller någon annanstans i världen? Vad menas med att förlora sin frihet? Kan det vara att behöva bo eller arbeta på ett sätt man inte vill?

Vet ni hur det var förr i tiden då personer med funktionsnedsättning tvingades att bo på vårdhem hela livet?

Bjud in

Bjud in en person som var med förr i tiden, kanske bodde på ett vårdhem eller vet hur det var att bo på vårdhem. Fråga om hur det var.

Träff 6

Artikel 15 och 16

Den här träffen handlar om att bli dåligt behandlad, att bli tvingad och om våld mot personer med funktionsnedsättning.

Diskutera

Kvinnor med funktionsnedsättning

Kvinnor med funktionsnedsättning blir oftare dåligt behandlade.

En rapport säger att de oftare blir slagna
och dåligt behandlade än andra kvinnor.
Det kan bero på att de är ensamma
och oftare behöver stöd och hjälp.
De anmäler inte heller sådana brott till polisen.

Vad tror ni att man kan göra för att stoppa våldet
mot kvinnor med funktionsnedsättning?

Läs

Rapporten om våld mot personer med funktionshinder
finns på Brottsförebyggande rådets hemsida.
Adressen är www.bra.se
Sök på Våld mot personer med funktionshinder.

Träff 7

Artikel 18, 19 och 20

Den här träffen handlar om rätten
att välja själv var man ska bo och med vem,
rätt till service och stöd och om rätt att kunna röra sig.

Diskutera

Rätt att bli medborgare i ett annat land

Alla ska ha rätt att ha ett pass
och kunna flytta till ett annat land.
Har ni pass? Hur gör man för att få pass?
Har någon av er eller någon i släkten
bott i ett annat land?
Hur tror ni att det är att flytta till ett annat land?

Diskutera

Rätt att leva ett eget liv

Har du själv bestämt hur du ska bo
och vilket stöd du ska ha om du behöver det?

Påverka

Vill ni bestämma mer över era liv
eller känner ni någon som vill det?
Tala med dem som har ansvar
eller arbeta med frågan i er handikappförening.

Läs

LSS, lagen om stöd och service
talar om vilka rättigheter till stöd
personer med stora funktionshinder har.
LSS finns lättläst på www.lattlast.se
under Lättlästtjänsten/material att ladda ner.
Där finns också regeringens plan
för vad alla i landet ska göra
för att personer med funktionshinder
ska kunna leva som andra.
Den heter Från patient till medborgare.

Diskutera

Att kunna röra sig

Tycker ni att de som har svårt att röra sig
får det stöd och de hjälpmedel de behöver?
Vilka problem kan man ha
om man använder rullstol?

Bjud in

Be en person som själv använder rullstol komma
och berätta hur det är.
Fråga någon av deras handikappföreningar
till exempel DHR eller RBU.

Träff 8

Artiklarna 21, 22 och 23

Den här träffen handlar om rätten att få säga och tycka vad man vill, om privatlivet och om respekt för hem och familj.

Diskutera

Alla ska få information på det sätt som passar dem

På vilket sätt får ni information?

Behöver ni teckenspråk, punktskrift, stor stil eller lättläst?

Påverka

Tycker ni att ni får den information ni behöver eller saknas det något?

Tala om det för dem som har ansvar eller arbeta med frågan i er handikappförening.

Läs

Läs en lättläst bok eller lyssna på en bok som är lättläst.

Titta på www.lattlast.se under LL-förlaget.

Där finns information om olika slags lättlästa böcker.

Läs också den lättlästa nyhetstidningen 8 SIDOR.

Diskutera

Respekt för privatlivet

Tycker ni att ni får respekt för ert privatliv?

Har ni varit med om att någon inte har visat er respekt?

Påverka

Visar personal eller andra dålig respekt för dem de jobbar för?

Tala med dem eller med politiker i kommunen.

Arbeta med frågan i er handikappförening.

Diskutera

Hem och familj

Tycker ni att ni själva får bestämma

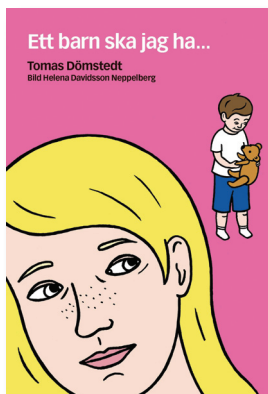
om ni vill bilda familj och gifta er?
Är någon av er sambo eller gift?

Vad tycker ni om att personer med funktionsnedsättning skaffar barn?
Kan det finns några problem med det?

Läs

Ett barn ska jag ha...

av Tomas Dömstedt, LL-förlaget

Träff 9

Artikel 24

Den här träffen handlar om rätt till utbildning.

Diskutera

Skolan

Berätta för varandra om er skoltid. Vilka skolor gick ni i?

Var det bra eller dåligt i skolan?

Fick elever med funktionsnedsättning det stöd de behöver?

Färre personer med funktionsnedsättning
studerar när de är vuxna. Vad tror ni att det beror på?

Läs

På www.csn.se finns lättläst information
om olika slags studielån och studiebidrag.

Träff 10

Artikel 25 och 26

Den här träffen handlar om hälsa, om att vara frisk och må bra och om habilitering och rehabilitering.

Diskutera

Lika vård

Tror ni att personer med funktionsnedsättning får lika bra vård som andra?

Får de information som passar dem?

Är ni nöjda med den vård ni får?

Påverka

Titta på ert landstings hemsida.

Finns det information där som passar er?

Om inte skriv ett brev eller ring och tala om vad ni behöver.

Läs

Hos doktorn

av Mats Fors, LL-förlaget

Diskutera

Habilitering och rehabilitering

Vad är det för skillnad på habilitering och rehabilitering?

Har ni fått eller får träning? Är ni nöjda med den?

Har ni något hjälpmedel?

Påverka

Känner ni till att någon inte får hjälpmedel som han eller hon behöver?

Tala om det för dem som har ansvar eller arbeta med det i er handikappförening.

Läs

Hjälpmedelsinstitutet arbetar med hjälpmedel och för att få fram nya bra hjälpmedel.

På deras hemsida finns lättläst information om deras arbete. Adressen är www.hi.se

Träff 11

Artikel 27

Den här träffen handlar om arbete.

Diskutera

Vad har ni för arbeten?

Är ni nöjda med ert arbete?

Tycker ni att arbetet känns intressant och nyttigt?

Känner ni till att någon har blivit orättvist behandlad på arbetsplatsen på grund av sin funktionsnedsättning?

Svårt att få arbete

Är det svårt för personer med funktionsnedsättning att få arbete?

Särskilda arbetsplatser

Det finns arbetsplatser, som bara är för personer med en viss slags funktionsnedsättning.

Tycker ni att det är bra eller är det bättre att arbeta ute på ett företag med andra anställda som inte har en funktionsnedsättning?

Vad ska företag tänka på när de anställer personer med funktionsnedsättning?

Påverka

Tycker ni att det finns tillräckligt med jobb för personer med funktionsnedsättning?
Tycker ni att ni får välja jobb själva?
Tala om vad ni tycker för politikerna som bestämmer i riksdagen eller i kommunen.

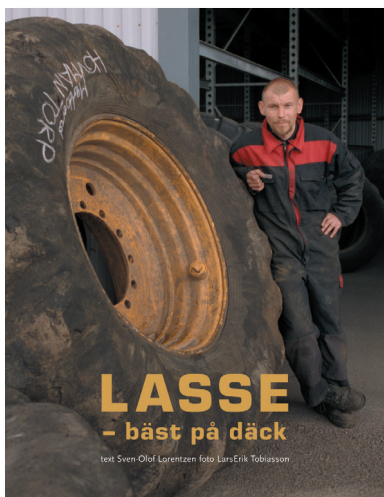
Läs

På Arbetsmiljöverkets hemsida finns lättläst information om regler för hur en arbetsplats ska vara. Adressen är www.av.se

Läs

Lasse - bäst på däck

av Sven-Olof Lorentzen, LL-förlaget

Träff 12

Artikel 28

Den här träffen handlar om ett bra liv och trygghet

Diskutera

Stöd och service

Personer med funktionsnedsättning

ska få det stöd och den service de behöver.
Tycker ni att alla får det i Sverige?

Mat, kläder, vatten och bostad

I artikeln står det
att personer med funktionsnedsättning
ska ha mat, vatten, kläder och en bostad.
Det har de flesta i Sverige.
Var i världen kan det vara så att de inte har det?

Påverka

Ni kan ge pengar till Röda Korset
och Rädda Barnen till människor i världen
som inte har det ni har.
Händer det att någon fått vänta länge
på att få en bostad och kanske inne heller får välja
vem den vill bo med?
Då kan ni tala om det för dem som har ansvar
eller arbeta för det i er handikappförening.

Läs

På Boverkets hemsida kan ni läsa om
regler för tillgänglighet i bostäder.
Adressen är www.boverket.se

På www.lattlast.se
under Lättlästtjänsten/material att ladda ner
finns socialtjänstlagen på lättläst svenska.
Den handlar om rättigheter till stöd och hjälp
och när man kan få det.

Vill ni veta mer om pengar man får
när man är arbetslös, sjuk eller får barn
kan ni läsa om det
på Försäkringskassans hemsida.
Adressen är www.forsakringskassan.se
Där finns lättläst information.

Läs

Vem älskar en hemlös!

av Arne Järtelius, LL-förlaget

Träff 13

Artikel 29

Den här träffen handlar om att vara med i politiken.

Diskutera

Rösta

Brukar ni rösta? Är ni med i någon förening?

Påverka

Vill du vara med och göra så
att personer med funktionsnedsättning får bättre liv?

Då kan du vara med i en handikappförening
som passar dig eller i ett politiskt parti,
som tycker som du.

På www.hso.se finns en lista
på alla handikappförbund.

Läs

Välmyndigheten har lättläst information
om hur det går till att rösta. Den finns på www.val.se
På regeringens hemsida finns lättläst information

om hur regeringen arbetar.
Den finns på www.regeringen.se

På riksdagens hemsida finns lättläst information
om riksdagen. Den finns på www.riksdagen.se

Det finns lättläst information
från olika myndigheter, kommuner med mera.
Det finns en lista på dem på www.lattlast.se
under Lättlästtjänsten länkar till lättläst webb.
Titta på listan tillsammans
och läs och diskutera information
ni är intresserade av.

Träff 14

Artikel 30

Den här träffen handlar om kultur, fritid och idrott.

Diskutera

Tillgänglig kultur och idrott

Vilken slags kultur och idrott tycker ni om?

Kan ni gå på den?

Är ni med och själva spelar teater,

idrottar eller något liknande?

Vad gör ni på fritiden?

Påverka

Är det någon kultur ni inte tycker är tillgänglig,
till exempel museer, biografier, teatrar eller bibliotek?

Tala om det för dem som har ansvar
till exempel politiker i kommunen
eller jobba med det i er handikappförening.

Träff 15

Det här är er sista träff och nu är det dags att prata om hur arbetet i er studiecirkel har varit.

Är det något som har varit svårt?

Tycker ni att ni har lärt er tillräckligt om konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Har ni diskuterat sådant som ni tycker inte stämmer med verkligheten?

Hur ska ni fortsätta att arbeta så att allt i konventionen blir verklighet?

Handledning till
FN:s allmänna förklaring
om de mänskliga rättigheterna
Lättläst

Studieförbundet Vuxenskolan
Kungsgatan 57 A, Box 1109, 111 81 Stockholm
Tel: 08-587 686 00, Fax: 08-587 686 01
E-post: info@sv.se, Hemsida: www.sv.se
Häftet laddas hem från SV-nätet